

CONSILIUL NAȚIONAL AL PERSOANELOR VÂRSTNICE

**Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului
pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat
și agricultori în perioada 1.I - 30.IX 2016**

**Noiembrie
2016**

Cuprins

CAPITOLUL I

Pensiile din sistemul asigurărilor sociale de stat	3
1.1. Evoluția numărului de pensionari	3
1.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii	3
1.1.2. Numărul de pensionari în perioada 1.I - 30 IX 2016 față de perioada 1.I - 30 IX 2015	4
1.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe categorii de pensii și pe grupe de quantum a pensiei	5
1.1.4. Evoluția numărului de înscrieri noi pe categorii de pensii	7
1.1.5. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor	9
1.2. Evoluția cuantumului pensiilor	9
1.3. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor	10

CAPITOLUL II

PENSIILE DIN SISTEMUL AGRICULTORILOR	12
2.1. Evoluția numărului de pensionari	12
2.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii	12
2.1.2. Numărul de pensionari în perioada 1.I - 30 IX 2016 față de perioada 1.I - 30 IX 2015	12
2.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe grupe de quantum a pensiei	14
2.1.4. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor	14
2.2. Evoluția cuantumului pensiilor	15

CAPITOLUL III

EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE PENSIONARI	16
--	----

CAPITOLUL IV

VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI ÎN TRIMESTRUL II 2016	18
--	----

CAPITOLUL V

CONCLUZII	20
---------------------	----

CAPITOLUL VI

PROPUNERI	23
Bibliografie.	25
Anexe	26

Capitolul I

PENSIILE DIN SISTEMUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT¹

1.1. Evoluția numărului de pensionari

1.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii

Numărului minim și maxim al pensionarilor de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii (tabelul nr. 1), în perioada 1.1 - 30 IX 2016, a înregistrat următoarele valori:

- pentru categoria **limită de vârstă**, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna ianuarie (3.411.585 pensionari, reprezentând 72,89% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna septembrie (3.458.057 pensionari, reprezentând 73,95% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria pensie **anticipată**, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna septembrie (22.506 pensionari, reprezentând 0,48% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (24.241 pensionari, reprezentând 0,52% din total);
- pentru categoria **pensie anticipată parțial**, numărul minim al pensionarilor a fost atins în luna septembrie (71.616 pensionari reprezentând 1,53% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim a fost atins în luna ianuarie (80.407 pensionari reprezentând 1,72% din total);
- pentru categoria **pensie de invaliditate**, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat tot în luna septembrie (613.999 pensionari reprezentând 13,13%), iar numărul maxim în luna ianuarie (648.211 pensionari reprezentând 13,85%);
- pentru categoria **pensie de urmaș**, numărul maxim al pensionarilor a fost consemnat în luna ianuarie (515.709 pensionari reprezentând

¹Seriile de date statistice lunare privind numărul de pensionari de asigurări sociale de stat și pensia medie de asigurări sociale de stat pe total și pe categorii au fost furnizate de Casa Națională de Pensii Publice

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultorii în perioada 1.I - 30.IX 2016

11,02% din numărul total al pensionarilor), iar numărul minim în luna septembrie (509.581 pensionari reprezentând 10,90% din numărul total al pensionarilor).

Tabelul nr. 1 Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii, în perioada 1.I - 30 IX 2016 și în perioada 1.I - 30 IX 2015

– persoane –

Luna	Total pensionari	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș	Ajutor Social
2016							
Ianuarie	4.680.652	3.411.585	24.241	80.407	648.211	515.709	499
Februarie	4.679.307	3.416.900	24.065	78.943	644.965	513.950	484
Martie	4.679.043	3.425.100	23.629	77.496	639.615	512.724	479
Aprilie	4.679.706	3.433.179	23.183	76.131	634.338	512.405	470
Mai	4.677.648	3.437.551	22.930	75.237	629.864	511.599	467
Iunie	4.677.989	3.443.831	22.638	74.305	625.669	511.089	457
Iulie	4.677.087	3.449.126	22.525	73.638	621.113	510.230	455
August	4.677.100	3.454.280	22.542	72.758	617.192	509.880	448
Septembrie	4.676.205	3.458.057	22.506	71.616	613.999	509.581	446
Media – per I	4.678.303	3.436.623	23.140	75.615	630.551	511.907	467
2015							
Ianuarie	4.691.404	3.358.747	21.471	91.626	686.300	532.626	634
Februarie	4.690.249	3.361.560	22.106	90.901	683.793	531.270	619
Martie	4.684.610	3.365.009	22.402	89.857	680.872	525.870	600
Aprilie	4.680.467	3.368.197	22.604	88.629	677.430	523.021	586
Mai	4.678.854	3.371.560	22.679	87.404	674.516	522.126	569
Iunie	4.679.129	3.376.235	22.852	86.320	671.494	521.665	563
Iulie	4.680.884	3.382.144	23.073	85.285	668.199	521.628	555
August	4.680.393	3.386.475	23.296	84.281	665.216	520.575	550
Septembrie	4.680.041	3.390.848	23.588	83.237	661.518	520.313	537
Media – per I	4.683.187	3.362.807	21.828	89.853	681.729	526.364	606

Sursa: <https://www.cnpp.ro/>

1.1.2. Numărul de pensionari în perioada 1.I - 30 IX 2016 față de perioada 1.I - 30 IX 2015

Numărul de pensionari de asigurări sociale, în perioada 1.I - 30 IX 2016 a crescut față perioada 1.I - 30 IX 2015, cea mai mare creștere înregistrându-se în luna ianuarie și februarie (tabelul nr. 2).

Pe total, față de perioada 1.I - 30 IX 2016, în scădere au fost numărul mediu de pensionari cu pensie de ajutor social (-22,94%), numărul pensionarilor cu pensie anticipată parțial (-15,85%), cu pensie de

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultorii în perioada 1.I - 30.IX 2016

invaliditate (-7,51%) și cu pensie de urmaș (-2,75%). În creștere au fost numărul mediu al pensionarilor cu pensie pentru limită de vârstă (+2,20%).

În cifre absolute, în perioada 1.I - 30 IX 2016, numărul mediu de pensionari de asigurări sociale de stat a scăzut cu -4.884 persoane (4.678.303 față de 4.683.187 în perioada 1.I - 30 IX 2015), datorită scăderii pensionarilor de invaliditate (-51.178), pensiei de urmaș (-14.457), a numărului de pensionari cu pensie anticipată parțial (-14.238) și cu pensie pentru ajutor social (-139).

Tabelul nr. 2 Modificarea numărului de pensionari de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii, perioada 1.I - 30 IX 2016 față de perioada 1.I - 30 IX 2015

- % -

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș	Ajutor Social
Ianuarie	-0,23	1,57	12,90	-12,24	-5,55	-3,18	-21,29
Februarie	-0,23	1,65	8,86	-13,15	-5,68	-3,26	-21,81
Martie	-0,12	1,79	5,48	-13,76	-6,06	-2,50	-20,17
Aprilie	-0,02	1,93	2,56	-14,10	-6,36	-2,03	-19,80
Mai	-0,03	1,96	1,11	-13,92	-6,62	-2,02	-17,93
Iunie	-0,02	2,00	-0,94	-13,92	-6,82	-2,03	-18,83
Iulie	-0,08	1,98	-2,38	-13,66	-7,05	-2,19	-18,02
August	-0,07	2,00	-3,24	-13,67	-7,22	-2,05	-18,55
Septembrie	-0,08	1,98	-4,59	-13,96	-7,18	-2,06	-16,95
Media – per I	-0,10	2,20	6,01	-15,85	-7,51	-2,75	-22,94

Sursa: www.cnpas.org

1.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe categorii de pensii și pe grupe de cuantum a pensiei

În sistemul asigurărilor sociale de stat, în perioada 1.I - 30 IX 2016, numărul pensionarilor a avut o evoluție oscilantă, de la 4.680.652 persoane în luna ianuarie, până la 4.676.205 persoane în luna septembrie.

Evoluții continue descendente au avut următoarele categorii de pensionari:

- cu pensie de invaliditate de la 648.211 persoane în luna ianuarie la 613.999 în luna septembrie (respectiv o scădere cu -34.212 persoane);
- cu pensie de urmaș de la 515.709 persoane în luna ianuarie la 509.581 persoane în luna septembrie (- 6.128 persoane);

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultorii în perioada 1.I - 30.IX 2016

- cu pensie anticipată parțial de la 80.407 persoane în luna ianuarie la 71.616 în luna septembrie (-8.791 persoane);
- cu pensie de ajutor social de la 499 la 446 persoane (- 53 persoane).

Evoluție continuu ascendentă a avut doar categoria de pensie pentru limită de vârstă, de la 3.411.585 persoane în luna ianuarie la 3.458.057 persoane în luna septembrie (respectiv o creștere cu 46.472 persoane).

Referindu-ne la evoluția numărului pensionarilor de asigurări sociale de stat în perioada 1.I - 30.IX 2016, **pe grupe în funcție de cuantumul pensiei** (anexa nr. 1), situația se prezintă după cum urmează:

- pentru pensiile de până la 400 lei², numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna ianuarie (584.582 pensionari reprezentând 12,49% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna septembrie (593.743 pensionari reprezentând 12,70% din total pensionari);
- pentru grupa de pensii cuprinse între 401 și 500 lei, numărul maxim al pensionarilor a fost consemnat în luna ianuarie (382.356 pensionari reprezentând 8,17% din total), iar numărul minim în luna septembrie (378.412 pensionari reprezentând 8,09% din total);
- pentru grupa de pensii între 501 și 1.000 lei, numărul minim al pensionarilor a fost în luna septembrie (1.928.311 pensionari reprezentând 41,24% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (1.938.538 pensionari reprezentând 41,42% din total);
- pentru grupa de pensii cuprinse între 1.001 și 2000 lei, numărul minim s-a înregistrat în luna septembrie (1.596.859 pensionari, respectiv 34,15% din total), iar numărul maxim în luna martie 1.599.683 reprezentând 34,19% din total);
- pentru grupa cu valoarea pensiei peste 2.000 lei, numărul minim al pensionarilor a fost în luna ianuarie (175.557 pensionari reprezentând 3,75% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna septembrie (178.880 reprezentând 3,83% din total pensionari).

² Legea nr. 186/2014 a Bugetului de Stat pe anul 2015 a majorat valoarea indemnizației sociale pentru pensionari astfel încât să se asigure nivelul minim de 400 lei.

1.1.4. Evoluția numărului de înscrieri noi pe categorii de pensii

Numărul total de înscrieri noi la pensie în perioada 1.I - 30 IX 2016, față de perioada 1.I - 30 IX 2015 (tabelele nr. 3 și nr. 4), a scăzut cu -3.042 persoane, respectiv cu -1,4% (212.463 persoane față de 215.505 persoane).

Cea mai mare scădere s-a înregistrat în luna septembrie când numărul de înscrieri noi a fost de 19.967 persoane, față de 24.441 persoane în septembrie 2015, respectiv o scădere cu -18,3%.

Intrările în sistem, pe categorii de pensii de asigurări sociale de stat, față de perioada din anul anterior au avut următoarea evoluție:

- pentru pensia de limită de vârstă, numărul de înscrieri noi a crescut cu 6,7% (125.277 persoane față de 117.373 în perioada 1.I - 30 IX 2015);
- pentru pensia anticipată parțial, numărul de înscrieri noi a scăzut cu -14,6% (15.768 față de 18.467 persoane în perioada 1.I - 30 IX 2015);
- pentru pensia de invaliditate, numărul de înscrieri noi a scăzut cu -12,7% (38.560 persoane în perioada 1.I - 30 IX 2016 față de 44.192 persoane în perioada 1.I - 30 IX 2015);
- pentru pensia de urmaș numărul de înscrieri noi a scăzut cu -8,1% (26.101 față de 28.398 persoane în perioada 1.I - 30 IX 2015);
- pentru pensia anticipată, numărul de înscrieri noi a scăzut cu -4,5% (6.757 persoane în perioada 1.I - 30 IX 2016 față de 7.075 în perioada 1.I - 30 IX 2015);

Numărul de înscrieri noi la pensie, în perioada 1.I - 30 IX 2016, a înregistrat un maxim de 29.745 persoane în luna februarie și un minim de 12.937 persoane în luna ianuarie (numărul de înscrieri noi este prezentat în tabelul nr. 3, iar modificările față de perioada 1.I - 30 IX 2015, în tabelul nr. 4).

În perioada 1.I - 30 IX 2016, pe categorii de pensii, cel mai mare număr de înscrieri noi au fost la pensia pentru limită de vârstă (125.277 persoane), urmat de cel pentru pensia de invaliditate (38.560 persoane), pensia de urmaș (26.101 persoane), pensia anticipată parțial (15.768 persoane) și pensia anticipată (6.757 persoane).

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultorii în perioada 1.I - 30.IX 2016

Tabelul nr. 3 Numărul de înscrieri noi la pensie în sistemul asigurărilor sociale de stat, pe categorii, în perioada 1.I - 30 IX 2016, comparativ cu perioada 1.I - 30 IX 2015

– persoane –

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limita de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
2016						
Ianuarie	12.937	6.932	567	1.172	2.607	1.659
Februarie	29.745	16.555	844	2.112	6.569	3.665
Martie	27.052	16.323	788	2.015	4.416	3.510
Aprilie	26.888	16.154	782	2.076	4.391	3.485
Mai	23.375	13.771	729	1.921	4.036	2,918
Iunie	25.667	14.923	783	1.980	4.930	3.051
Iulie	22.593	13.794	727	1.716	3.879	2.477
August	24.239	14.555	878	1.769	4.184	2.853
Septembrie	19.967	12.270	659	1.007	3.548	2.483
Total – per I	212.463	125.277	6.757	15.768	38.560	26.101
2015						
Ianuarie	9.765	4.870	488	1.092	2.170	1.145
Februarie	31.480	16.065	1.093	2.800	7.261	4.261
Martie	26.831	14.289	890	2.378	5.564	3.710
Aprilie	25,602	13,946	839	2.213	5.018	3.586
Mai	23.847	12.997	753	1.999	4.841	3.257
Iunie	24,295	13,480	674	1,937	4,920	3,284
Iulie	24.341	13.650	753	1.921	4.919	3.098
August	24.903	13.947	789	2.009	5.015	3.143
Septembrie	24.441	14,129	796	2,118	4,484	2,914
Total – per I	215.505	117.373	7.075	18.467	44.192	28.398

Sursa:

www.cnpas.org

Tabelul nr.4 Numărul de înscrieri noi la pensie în sistemul asigurărilor sociale de stat, pe categorii, în perioada 1.I - 30 IX 2016, comparativ cu perioada 1.I - 30 IX 2015

- % -

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limita de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Ianuarie	32,5	42,3	16,2	7,3	20,1	44,9
Februarie	-5,5	3,1	-22,8	-24,6	-9,5	-14,0
Martie	0,8	14,2	-11,5	-15,3	-20,6	-5,4
Aprilie	5,0	15,8	-6,8	-6,2	-12,5	-2,8
Mai	-2,0	6,0	-3,2	-3,9	-16,6	-10,4
Iunie	5,6	10,7	16,2	2,2	0,2	-7,1
Iulie	-7,2	1,1	-3,5	-10,7	-21,1	-20,0
August	-2,7	4,4	11,3	-11,9	-16,6	-9,2
Septembrie	-18,3	-13,2	-17,2	-52,5	-20,9	-14,8
Total– per I	-1,4	6,7	-4,5	-14,6	-12,7	-8,1

Sursa: www.cnpas.org

1.1.5 Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor

Numărul de decese în rândul pensionarilor, în perioada 1.I - 30 IX 2016, a fost de 133.639 pensionari, în scădere cu -11.264 persoane (-7,8%) față de perioada 1.I - 30 IX 2015 (tabelul nr. 5).

În luna februarie 2016 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (16.591 pensionari), iar numărul minim de decese a fost înregistrat în luna septembrie 2016 (13.141 pensionari).

Tabelul nr. 5 Numărul de pensionari decedați din sistemul asigurărilor sociale de stat în perioada 1.I - 30 IX 2016, comparativ cu perioada 1.I - 30 IX 2015 - persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2015	2016
Ianuarie	8.077	14.340
Februarie	19.975	16.591
Martie	21.245	15.145
Aprilie	19.503	15.199
Mai	16.051	15.489
Iunie	14.922	14.935
Iulie	13.271	13.869
August	15.943	14.930
Septembrie	15.916	13.141
Total – per I	144.903	133.639

Sursa: www.cnpas.org

1.2. Evoluția cuantumului pensiilor

În luna septembrie 2016, față de luna similară din 2015, s-a înregistrat o creștere a pensiei medii de asigurări sociale de stat cu 4,97%, valoarea nominală a acesteia fiind de 930 lei față de 886 lei (tabelul nr. 6).

Tabelul nr. 6 Cuantumul pensiilor de asigurări sociale de stat, în luna septembrie 2016 și septembrie 2015

Categorია de pensii		Pensia medie de asigurări sociale de stat	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Cuantumul pensiilor (lei)	Septembrie 2016	930	1.065	1.103	634	572	481
	Septembrie 2015	886	1.018	1.066	623	574	455
Gradul de modificare al pensiilor (%)		4,97	4,62	3,47	1,77	-0,35	5,71

Sursa: www.cnpas.org

Pe categorii de pensii, cuantumul pensiei a crescut datorită indexării punctului de pensie începând cu luna februarie 2013.

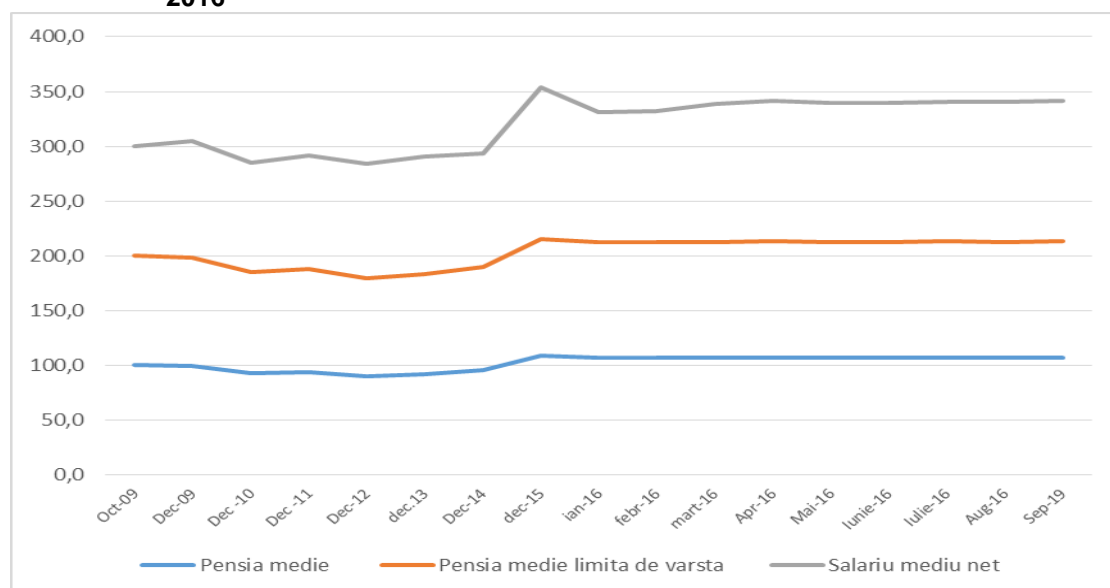
În luna septembrie 2016, față de pensia pentru limită de vârstă, pensia anticipată a reprezentat 103,6%, pensia anticipată parțial 59,5%, pensia de invaliditate 53,7%, iar pensia de urmaș 45,2%.

1.3. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor

Față de luna octombrie 2009, în luna septembrie 2016, puterea de cumpărare a pensiei medii din sistemul asigurărilor sociale de stat, în cuantum de 930 lei, a fost mai mare cu 7,4%.

Salariul mediu net în luna septembrie 2016 a fost de 2.094 lei, respectiv de 2,25 ori mai mare decât pensia medie (930 lei) și de 1,97 ori mai mare decât pensia medie pentru limită de vârstă (1.065 lei). Față de luna octombrie 2009 puterea de cumpărare a salariului mediu net a fost cu 28,9% mai mare.

Grafic nr. 1 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii, a pensiei pentru limită de vârstă și a salariului mediu net, în perioada octombrie 2009 – septembrie 2016

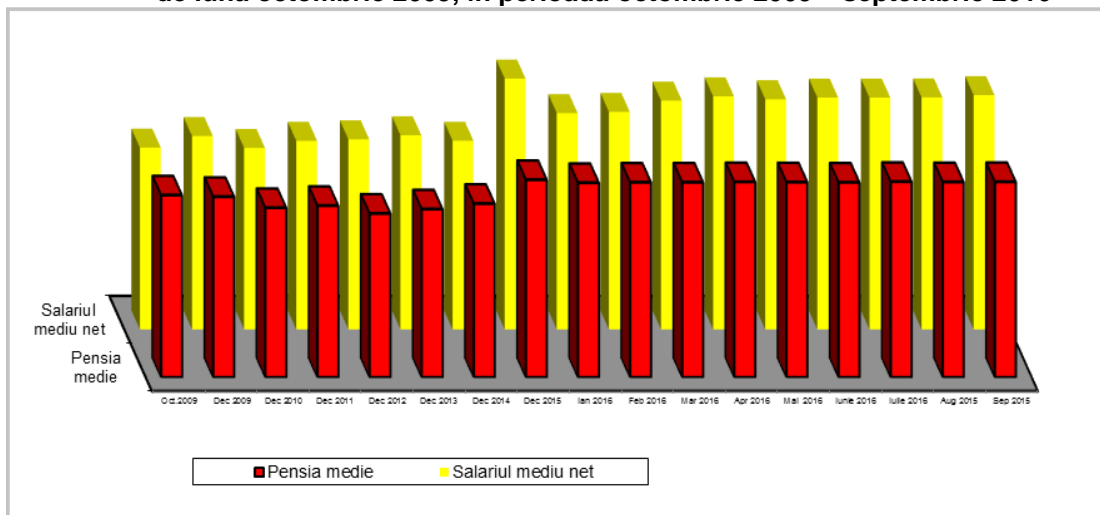
Sursa: www.cnpas.org

Nivelul pensiei medii de asigurări sociale de stat și a celei pentru limită de vârstă, în luna septembrie 2016, față de salariul mediu brut și net au fost următoarele:

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultorii în perioada 11-30 IX 2016

- a) pensia medie de asigurări sociale de stat a reprezentat 32,1% din salariul mediu brut și 44,4% din salariul mediu net;
- b) pensia medie pentru limită de vârstă a reprezentat 36,8% din salariul mediu brut și 50,9% din salariul mediu net.

Grafic nr. 2 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii și a salariului mediu net față de luna octombrie 2009, în perioada octombrie 2009 – septembrie 2016

Sursa: www.cnpas.org

PENSIILE DIN SISTEMUL AGRICULTORILOR³

2.1. Evoluția numărului de pensionari

2.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii

Numărul minim și maxim al pensionarilor agricultori în perioada 1.I – 30. IX.2016, pe categorii de pensii (anexa nr.3) se prezintă sintetic după cum urmează:

- pentru categoria limită de vârstă, numărul minim al pensionarilor agricultori s-a înregistrat în luna septembrie (372.554 pensionari reprezentând 91,00% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (399.090 pensionari reprezentând 90,77% din total);
- pentru categoria invaliditate, numărul maxim de pensionari s-a consemnat în luna ianuarie (3.197 pensionari reprezentând 0,73% din total), iar numărul minim în luna septembrie (2.741 pensionari reprezentând 0,67% din total);
- pentru categoria pensie de urmaș, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna septembrie (34.103 pensionari reprezentând 8,33% din total), iar numărul maxim în luna ianuarie (37.382 pensionari reprezentând 8,50% din total).

2.1.2. Numărul de pensionari în perioada 1.I-30.IX 2016 față de perioada 1. I – 30.IX 2015

Numărul total de pensionari agricultori, în perioada 1.I-30.IX 2016, a scăzut față de perioada 1.I-30.IX 2015, la toate categoriile de pensii, scăderile fiind cuprinse între -9,56% și -9,90%. Pe parcursul perioadei 1.I-30.IX 2016, cea mai mare scădere lunară s-a înregistrat în luna ianuarie (tabelul nr. 8).

³Seriile de date statistice lunare privind numărul de pensionari agricultori și pensia medie a agricultorilor pe total și pe categorii au fost furnizate de Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale.

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori în perioada 1.I-30.IX 2016

Tabelul nr. 7 Numărul de pensionari agricultori, pe categorii, în perioada 1. I – 30 .IX 2016 și perioada 1. I – 30 .IX 2015

- persoane -

Luna	Total pensionari	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
2016				
Ianuarie	439.669	399.090	3.197	37,382
Februarie	435.464	395.439	3.100	36.925
Martie	430.908	391.409	3.064	36.435
Aprilie	427.120	388.068	3.032	36.020
Mai	423.151	384.590	2.984	35.577
Iunie	419.439	381.304	2.956	35.179
Iulie	415.944	378.241	2.913	34.790
August	412.530	375.276	2.821	34.433
Septembrie	409.398	372.554	2.741	34.103
Media – per 1. I – 30.IX	423.735	385.108	2.978	35.649
2015				
Ianuarie	487.992	441.571	3.797	42.624
Februarie	482.851	437.019	3.763	42.069
Martie	477.811	432.628	3.680	41.503
Aprilie	472.928	428.310	3.636	40.982
Mai	468,134	424,116	3,567	40,451
Iunie	463.775	420.290	3.504	39.981
Iulie	459,934	416,891	3.465	39,578
August	456.769	414.093	3.443	39.233
Septembrie	453.267	411.037	3.376	38.854
Media – perioada	469.273	425.106	3.581	40.586

Sursa: www.cnpas.org

Tabelul nr. 8 Modificarea numărului de pensionari agricultori, pe categorii, în perioada 1.I-30.IX 2016, comparativ cu perioada 1.I-30.IX 2015

- în procente -

Luna	Total	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Ianuarie	-9,90	-9,62	-15,80	-12,30
Februarie	-9,81	-9,51	-17,62	-12,23
Martie	-9,82	-9,53	-16,74	-12,21
Aprilie	-9,69	-9,40	-16,61	-12,11
Mai	-9,61	-9,32	-16,34	-12,05
Iunie	-9,56	-9,28	-15,64	-12,01
Iulie	-9,56	-9,27	-15,93	-12,10
August	-9,69	-9,37	-18,07	-12,23
Septembrie	-9,68	-9,36	-18,81	-12,23
Media - perioada	-9,72	-9,41	-16,84	-12,16

Sursa: www.cnpas.org

Numărul de pensionari agricultori pe categorii de pensii a scăzut după cum urmează:

- cu pensie de invaliditate -16,84%;
- cu pensie de urmaș -12,16%;
- cu pensie pentru limită de vârstă -9,41%;

2.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe grupe de cuantum al pensiei

Numărul pensionarilor agricultori a scăzut continuu în perioada 1. I – 30.IX 2016 (anexa nr.3), ajungând în luna septembrie la 409.398 persoane, față de 439.669 persoane în ianuarie (-30.271 persoane, respectiv -6,88%).

Referindu-ne la evoluția numărului pensionarilor agricultori pe grupe, în funcție de cuantumul pensiei, situația a fost următoarea:

- pentru pensiile de până la 400 lei⁴, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna septembrie (196.847 pensionari reprezentând 48,08% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (214.118 pensionari reprezentând 48,70% din total);
- pentru pensiile cuprinse între 401 și 500 lei, numărul minim al pensionarilor agricultori a fost în luna septembrie (170.314 pensionari reprezentând 41,60% din total), iar numărul maxim în luna ianuarie 180.364, reprezentând 41,02% din total);
- pentru pensiile de peste 500 lei, numărul minim al pensionarilor s-a consemnat în luna septembrie (42.237 pensionari reprezentând 10,32% din total pensionari), iar numărul maxim în luna ianuarie (45.187, respectiv 10,28% din total).

2.1.4. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor agricultori

Numărul de decese în rândul pensionarilor agricultori în perioada 1. I – 30.IX 2016 a fost de 30.722 pensionari, în scădere cu -11,8% față de perioada 1.I – 30.IX 2015, când numărul deceselor a fost de 34.842 pensionari (tabelul nr. 9).

În luna martie 2016 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (4.217 pensionari), iar numărul minim de decese a fost în luna septembrie 2016 (2.842 pensionari).

⁴ Legea nr.186/2014 a Bugetului de Stat pe anul 2015 a majorat valoarea indemnizației sociale pentru pensionari astfel încât să se asigure nivelul minim de 400 lei.

Tabelul nr. 9 Numărul de pensionari decedați, din sistemul agricultorilor, în perioada 1.I–30.IX 2015 comparativ cu perioada 1.I–30.IX 2016
- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2015	2016
Ianuarie	2.990	3.205
Februarie	4.862	3.982
Martie	4.552	4.217
Aprilie	4.398	3.403
Mai	4.479	3.487
Iunie	4.000	3.361
Iulie	3.476	3.175
August	2.871	3.050
Septembrie	3.214	2.842
Total – perioadă	34.842	30.722

Sursa: www.cnpas.org

2.2. Evoluția cuantumului pensiilor

În ceea ce privește cuantumul pensiilor pentru persoanele care au lucrat în agricultură (tabelul nr.10), în luna septembrie 2016, s-a înregistrat o creștere a pensiei cu 5,52% față de luna septembrie 2015, valoarea nominală a acesteia fiind de 382 lei (față de 362 lei în luna septembrie 2015). *Menționăm că la pensiile cu valoare sub 400 lei se adaugă indemnizația socială pentru asigurarea acestui cuantumului minim stabilit prin Legea nr. 186/2014 a Bugetului de Stat.*

Tabelul nr. 10 Cuantumul pensiilor de agricultori în luna septembrie 2016 și 2015

- lei -

Categororia de pensii		Pensia medie	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Cuantum pensii (lei)	Septembrie 2016	382	402	230	176
	Septembrie 2015	362	381	223	167
Grad modificare pensii (%)		5,52	5,51	3,14	5,39

Sursa: www.cnpas.org

Pentru toate tipurile de categorii de pensii, pensia a crescut.

În luna septembrie 2016, față de pensia de agricultor pentru limită de vârstă (402 lei), pensia medie (382 lei) a reprezentat 95,0%, pensia de invaliditate (230 lei) a reprezentat 57,2%, iar pensia de urmaș (176 lei) a reprezentat 43,8%.

Capitolul III

EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE PENSIONARI

În sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori (anexa nr. 4) numărul pensionarilor a avut o evoluție descendentă pe parcursul anului 2015, de la 5.120.321 persoane în luna ianuarie 2016, la 5.085.603 persoane în luna septembrie 2016 (-34.718 persoane).

Față de perioada 1. I – 30 .IX 2015, în aceeași perioadă din 2016, numărul mediu de pensionari a scăzut cu -50.127 pensionari (5.102.038 pensionari față de 5.152.165).

Următoarele categorii de pensii au înregistrat evoluții strict descendente:

- numărul total de pensionari, cu o scădere de la 5.120.321 persoane în luna ianuarie, la 5.085.603 persoane în luna septembrie (34.718 persoane);
- pensionarii cu pensie invaliditate cu o scădere totală de -34.668 persoane (de la 651.408 persoane în luna ianuarie la 616.740 persoane în luna septembrie);
- pensionarii urmași au scăzut continuu de la 553.091 persoane în luna ianuarie la 543.684 persoane în luna septembrie (-9.407 persoane);
- numărul pensionarilor cu pensie anticipată parțială, cu o descreștere de la 80.407 persoane în luna ianuarie, până la 71.616 persoane în luna septembrie (-8.791 persoane);

Evoluția pensiilor anticipate, anticipate parțial și a pensiei de ajutor social, fiind specifice asigurărilor sociale de stat, au fost analizate în primul capitol.

Din totalul de 5.085.603 pensionari, în luna septembrie 2016, 2.428.100 pensionari (47,74%) au avut pensii sub pragul minim de trai decent⁵ (763 lei), iar 1.835.977 pensionari (36,10%) au avut pensii sub pragul minim de subzistență (611 lei).

⁵ Valorile pragului minim de subzistență și al pragului minim de trai decent sunt comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții și se referă la luna iulie 2016

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori în perioada 1 I – 30 IX 2016

Tabelul nr. 11 Pensionarii cu pensii sub valoarea pragurilor decent și de subzistență în luna septembrie 2016

Praguri de venituri lunare	Valoarea maximă de referință (lei)	Numărul de pensionari sub valoarea pragurilor	Ponderea în total pensionari (%)
Nivelul minim de subzistență	611	1.835.977	36,10
Nivelul minim de trai decent	763	2.428.100	47,74
TOTAL	X	5.085.603	100,00

Sursa: www.cnpas.org

Numărul pensionarilor care în perioada analizată au avut pensii de 2000 lei și peste a fost în creștere de la 175.557 persoane în luna ianuarie 2016 la 178.880 persoane în luna septembrie 2016 (anexa nr. 4).

În ceea ce privește numărul total de decese pentru total pensionari (sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori), în perioada 1.I – 30.IX 2016, a fost de 164.361 persoane, în scădere față de în perioada 1.I – 30.IX 2015, cu -15.384 persoane, respectiv cu -8,6% (tabelul nr. 12).

Din datele lunare, rezultă că în luna februarie 2016 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (20.573 pensionari), iar numărul minim a fost în luna septembrie 2016 (15.983 pensionari).

Tabelul nr. 12 Numărul de pensionari decedați din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori, în perioada 1 I -30 IX 2016 și în perioada 1 I -30 IX 2015

- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2015	2016
Ianuarie	11.067	17.545
Februarie	24.837	20.573
Martie	25.797	19.362
Aprilie	23.901	18.602
Mai	20.530	18.976
Iunie	18.922	18.296
Iulie	16.747	17.044
August	18.814	17.980
Septembrie	19.130	15.983
Total-per 1. I – 30.IX	179.745	164.361

Sursa: www.cnpas.org

Capitolul IV

VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI ÎN TRIMESTRUL II 2016⁶

Datele prezentate în lucrarea "Veniturile și consumul populației în trimestrul II 2016", publicată pe site-ul tempo-online al Institutul Național de Statistică, relevă faptul că o gospodărie de pensionari a avut un venit total mediu lunar de 2.115,5 lei (975,3 lei /persoană) și a efectuat cheltuieli totale medii lunare de 1.768,8 lei (815,5 lei /persoană).

Venitul mediu total lunar, de 2.115,5 lei, al unei gospodării de pensionari, în trimestrul II 2016, a reprezentat 73,2% din venitul mediu pe ansamblul gospodăriilor (2.888,6 lei).

Structura veniturilor totale ale gospodăriilor de pensionari s-a caracterizat prin ponderea mare a veniturilor din prestații sociale (1.241,0 lei reprezentând 58,7% din veniturile totale), cea mai mare parte a acestora fiind reprezentată de pensii (1.198,6 lei respectiv 56,7% din veniturile totale).

Veniturile din salarii brute și alte drepturi salariale au reprezentat 21,7% din veniturile totale. Veniturile în natură au avut o pondere de 14,1% în veniturile totale, iar contravaloarea consumului din resurse proprii⁷, 12,8%.

La formarea veniturilor totale au contribuit, de asemenea, veniturile din agricultură (vânzări de produse agroalimentare, animale și păsări, prestarea unor activități și încasări de la societăți și asociații agricole 2,1%), veniturile din activități neagricole independente (1,2%), veniturile din vânzarea de active din patrimoniul gospodăriei (1,2%), etc.

Nivelul mediu lunar al veniturilor bănești în trimestrul II 2016 (1816,2 lei pentru gospodăria de pensionari și 837,3 lei pe persoană) a reprezentat 85,9% din totalul veniturilor medii ale gospodăriei de pensionari.

Cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari, în trimestrul II 2016, au fost în medie, de 1.768,8 lei lunar (815,5 lei pe persoană) și au

⁶ Datele prezentate în acest capitol sunt culese din lucrarea "Veniturile și consumul populației în trimestrul II 2016", publicată de Institutul Național de Statistică și se referă la gospodăriile de pensionari

⁷ Acestea reprezintă produse alimentare și nealimentare de proveniență agricolă și zootehnică, din producție proprie, care intră în consumul gospodăriilor, consumul din stoc, precum și din cele primite pentru munca prestată în alte gospodării sau primite de la rude, prieteni sau alte persoane.

reprezentat 83,6% din nivelul venitului mediu total lunar al acestei categorii de populație.

Principala destinație a cheltuielilor gospodăriilor de pensionari, consumul, a reprezentat 1.200,04 lei pe gospodărie (553,3 lei pe persoană), cu o pondere în cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari de 67,9%.

Cheltuielile bănești de 1.498,0 lei, au reprezentat 84,7% în cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari. Dintre acestea cheltuielile pentru alimente și băuturi consumate au fost de 425,0 lei (35,4%), cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare de 417,6 lei (34,8%) și cheltuielile pentru plata serviciilor de 357,5 lei (29,8%).

În totalul consumului de produse agroalimentare (217,3 lei pe persoană), pe primele locuri ale consumului pensionarilor s-au situat: carnea și preparatele din carne (24,4%), cerealele și produsele din cereale (17,7%, din care pâinea și produsele de franzelărie au reprezentat 12,3% din total), brânzeturile și smântâna (8,1%), legumele și conserve din legume (7,7%), laptele (7,2%), fructele (6,1%) și grăsimile (3,8%) care însumate au reprezentat 75,0% din totalul consumului de produse agroalimentare.

Din totalul cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare (417,6 lei pentru gospodăria de pensionari), 21,7% s-au alocat produselor medicale, aparatelor și medicamentelor, 14,9% țigărilor, tutunului, articolelor și accesoriilor pentru fumat, 8,2% produse pentru întreținerea curentă a locuinței, 8,1% carburanților și lubrifianților, 7,9% îmbrăcăminte, 5,2% combustibililor solizi, 1,2% cărți, ziare, papetărie, care însumate au reprezentat 67,2% din total cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare.

Din totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor (357,5 lei pentru gospodăria de pensionari), energia electrică a reprezentat 23,9%, servicii de telefonie – 18,4%, apă, canal, salubritate și servicii comunale – 13,5%, gaze naturale – 11,9%, în total 67,7% pentru plata serviciilor⁸.

⁸ Datele se refera la trimestrul II 2016

Capitolul V

CONCLUZII

În luna septembrie 2016 pensia medie a fost de 930 lei.

Din datele statistice prezentate în anexa nr. 8, în luna septembrie 2016, un număr de 1.835.977 (36,10%) pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori s-au situat sub valoarea pragului minim de subzistență (611 lei) și 2.428.100 (47,74%) pensionari sub valoarea pragului minim de trai decent (763 lei).

În trimestrul II 2016, venitul total mediu lunar al unei gospodării a fost de 2.888,6 lei, iar pentru gospodăria de pensionari, a fost de 2.115,5 lei.

Totalul cheltuielilor bănești ale unei gospodării a fost de 2.165,8 lei, iar pentru gospodăria de pensionari au fost 1.498,0 lei. Venitul mediu total lunar al unei gospodării de pensionari a reprezentat 73,2% din venitul mediu pe ansamblul gospodăriilor. Dintre acestea cheltuielile pentru alimente și băuturi consumate au fost de 425,0 lei (35,4%), cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare de 417,6 lei (34,8%) și cheltuielile pentru plata serviciilor de 357,5 lei (29,8%).

Pe ansamblul gospodăriilor, în trimestrul II 2016, consumul mediu zilnic pe o persoană a fost de 2.356,2 calorii, formate din 80,6 grame protide, 85,6 grame lipide și 289,3 grame glucide. Consumul cel mai mare de calorii a fost înregistrat în gospodăriile de pensionari (2.517,0 calorii, formate din 86,2 grame protide, 91,7 grame lipide și 308,7 grame glucide).

La mărfurile **alimentare**, deși prețurile au scăzut în luna septembrie 2016, față de luna decembrie 2015, cu numai -0,34% pe total, s-au înregistrat creșteri mai mari de prețuri la: citrice și alte fructe meridionale (23,25%), zahăr (9,20%), ulei comestibil (1,55%) și miere de albine (1,40%).

La mărfuri **nealimentare**, unde prețurile au scăzut în luna septembrie 2016, față de luna decembrie 2015, cu -1,57% pe total, s-au înregistrat creșteri la: tutun, țigări (2,58%), cărți, ziare, reviste (+1,62%). În sfera **serviciilor**, unde prețurile au scăzut în septembrie 2016, față de luna decembrie 2015, cu -2,14% pe total, s-au înregistrat creșteri doar la servicii poștale (29,05%) și îngrijire medicală (1,35%).

Datorită nivelului scăzut al pensiilor, pentru o mare parte a pensionarilor cheltuielile strict necesare pentru alimente, întreținerea locuinței, precum și a serviciilor de sănătate sunt apăsătoare, astfel încât, în condițiile în care nu există un sprijin consistent din partea statului, preocupările pentru participarea la viața socială și culturală a populației vârstnice rămân reziduale.

Situația grea, în care se găsește astăzi o bună parte a vârstnicilor din România, considerăm că se datorează în principal următoarelor aspecte:

- creșterea progresivă a costurilor întreținerii locuinței și creșterea prețurilor la alimentele și serviciile de bază ridică gradul de incidență a sărăciei în rândul vârstnicilor, care, datorită vârstei înaintate, sunt expuși suplimentar unor riscuri specifice bătrâneții;
- sistemul de servicii sociale și medico-sociale este reglementat în mod fragmentat, asistența persoanelor vârstnice singure, care nu se mai pot autogospodări, și a celor cu deficiențe (ca grupuri principale de risc) nu se realizează coordonat într-un sistem articulat de servicii și instituții care, prin cooperare permanentă, să poată asigura serviciile necesare;
- veniturile insuficiente ale pensionarilor fac ca aceștia să nu mai poată acoperi cheltuielile strict necesare pentru procurarea medicamentelor, de întreținere a sănătății și pentru plata unor servicii și analize medicale în ambulatoriu sau în spitale;
- protecția socială a vârstnicilor nu se asigură pe baza unui program național aprobat de Parlament, cu obiective și termene precise, ceea ce face ca aceasta să rămână cu mult sub nivelul european.

De asemenea, în România nu au fost încă dezvoltate și aplicate programe care să vizeze pregătirea pentru pensionare și identificarea posibilităților de menținere a unei vieți active și a unei participări sociale semnificative pentru persoanele vârstnice, iar preocupările în acest sens au rămas la nivel de inițiative singulare.

Pe domenii de interes pentru persoanele vârstnice se evidențiază în mod expres următoarele probleme majore:

- **Pensii și asigurări sociale**

Nivelul pensiilor în sistemul public se menține mic față de cel al salariilor (pensia medie de asigurări sociale de stat a reprezentat în luna septembrie 2016 numai 32,1% din salariul mediu brut), în condițiile în care și salariile sunt departe de ceea ce ar fi necesar nu doar pentru un trai decent ci și pentru a constitui un mijloc stimulatив de atragere a forței de muncă.

Sistemul public de pensii din România se găsește, în prezent, într-o situație critică, cu deficite financiare curente și oferă pensii în cuantum insuficient unui trai decent pentru o mare parte a pensionarilor.

- **Reglementări legislative:**

Nu există o lege cadru pentru protecția drepturilor persoanelor vârstnice armonizată cu actuala Lege a asistenței sociale nr. 292/2011 și nici reglementări specifice și punctuale prin aplicarea cărora să se asigure:

- luarea în considerare a particularităților, definițiilor și procedurilor stabilite în legislația Uniunii Europene pentru corespondența organizatorică, funcțională și administrativă cu practicile din celelalte țări în domeniul protecției sociale a persoanelor vârstnice;
- detalierea în mod clar a tuturor drepturilor persoanelor vârstnice și a modului de acces la acestea;
- extinderea sistemului de facilități și accesibilități punctuale acordate vârstnicilor, reglementarea condițiilor de acordare a acestora și stabilirea instituțiilor implicate și desemnate să le soluționeze solicitările.

Capitolul VI

PROPUNERI

În domeniul sistemului public de pensii considerăm că ar fi necesare următoarele măsuri:

- Aplicarea de practici flexibile de lucru care să încurajeze persoanele vârstnice să rămână sau să reintre pe piața muncii;
- Instituirea de norme și convenții care să permită prelungirea vieții active, dincolo de 65 de ani, cu beneficii fiscale și sociale atât pentru vârstnici, cât și pentru angajatori;
- Desființarea pensiei anticipate și parțial anticipate;
- Acordarea necondiționată pensionarului supraviețuitor a unui cuantum de 25,0% din pensia soțului decedat.
- Renunțarea la Pilonul II de pensii și recuperarea sumelor transferate, sau cel puțin sistarea plăților către acest pilon pentru o perioadă de 5 ani. Aceasta se impune cu atât mai mult prin faptul că nici una din companiile beneficiare nu este garantată de statul de care aparține, iar gradul de risc evaluat la nivelul UE pentru companiile din România este între 50,0% și 80,0%.
- În perspectivă, motivarea și încurajarea angajaților și angajatorilor să participe la Pilonul III⁹ de pensii, cu avantajul unor beneficii de natură fiscală pentru aceștia, iar pentru angajat cu avantajul acumulării și fructificării contribuțiilor strânse de-a lungul vieții, în conturile personale din cadrul fondului de pensii facultative, contribuții pe care le va putea folosi din momentul pensionării;
- Menținerea pe termen scurt și creșterea (pe termen lung) a numărului de angajați cu forme legale prin politici active în sfera ocupării forței de muncă, investiții (care să creeze noi locuri de muncă și să crească veniturile);

⁹ **Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este interzisă în funcție de vârstă.

- Inițierea de măsuri concrete de combatere a muncii integrale sau parțiale în economia ascunsă (multe firme private își plătesc angajații la nivelul salariului minim pe economie, cu contracte parțiale de muncă);
- Creșterea numărului de contribuabili prin atragerea celor care lucrează în agricultură sau ca liber întreprinzători și care în prezent sunt neasigurați, precum și prin includerea altor categorii de persoane care obțin venituri.

Alte propuneri care să vină în sprijinul populației vârstnice în scopul asigurării unui trai decent ar fi:

- aplicarea de măsuri active, pentru eliminarea riscului de excluziune socială a persoanelor vârstnice rămase singure, fără familie (inclusiv din mediul rural);
- extinderea modalităților de soluționare a problemelor vârstnicilor prin introducerea de beneficii, facilități și accesibilități ce se pot acorda acestora, reglementarea condițiilor de sprijin a celor în dificultate și stabilirea instituțiilor implicate și obligate să le soluționeze solicitările;
- acordarea unei atenții deosebite persoanelor în vârstă cu risc ridicat de sărăcie, persoanelor vârstnice dependente, minorităților etnice, precum și celor care au lucrat pe cont propriu sau în economia informală.

Bibliografie:

- Comunicatul Institutului Național de Statistică privind valoarea coșului de consum lunar al pensionarului singur, total țară, calculat la prețurile lunii iulie 2016;
- Comunicatul Institutului de Cercetare a Calității Vieții privind valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent al pensionarului singur, total țară, calculate la prețurile lunii septembrie 2016;
- Comunicatul de presă nr.265 /11 octombrie 2016 al Institutului Național de Statistică privind indicele prețurilor de consum în luna septembrie 2016;
- Comunicatul de presă nr.283/7 noiembrie 2016 al Institutului Național de Statistică privind câștigul salarial mediu în luna septembrie 2016;
- Bazele de date tempo-online ale Institutului Național de Statistică.

A n e x e